

Sygn. akt II KK 321/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Sobczak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Grzegorzczak

SSA del. do SN Mariusz Młoczkowski

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Krzysztofa Parchimowicza,
w sprawie **A. K.**

skazanej z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 16 kwietnia 2015 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanej

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 6 maja 2014 r.,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w T.

z dnia 6 listopada 2013 r.,

I. uchyla zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w P. w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w T. w zakresie orzeczenia wobec A. K. na podstawie art. 46 § 1 k.k. środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody na rzecz [...] oraz uchyla w powyższym zakresie wyrok sądu I instancji - Sądu Rejonowego w T.;

II. w pozostałym zakresie oddala kasację, jako oczywiście bezzasadną;

III. zarządza zwrot na rzecz skazanej wniesionej opłaty od kasacji.

UZASADNIENIE

A. K. oskarżona została o to, że współdziałając z innymi osobami dokonała bądź usiłowała dokonać szeregu oszustw (art. 286 § 1 k.k.) metodą, tzw. „na wnuczka”.

Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 6 listopada 2013 r., m. in. A. K. została uznana winną i skazana za popełnienie czynów wyszczególnionych w pkt od 1-8 i od 10-40 aktu oskarżenia, zaś w zakresie pkt 9 została uniewinniona. Za wszystkie czyny wymierzono oskarżonej karę łączną 4 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w wysokości 300 stawek dziennych, przy przyjęciu wartości jednej stawki na kwotę 10 zł. Na poczet orzeczonej wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności, zaliczono rzeczywisty okres pozbawienia wolności w sprawie (pkt V wyroku). Nadto, na podstawie zaś art. 46 § 1 k.k., orzeczono obowiązek naprawienia wyrządzonych szkód, poprzez solidarną zapłatę przez oskarżonych A. T. i A. K., na rzecz wymienionych w tymże wyroku pokrzywdzonych. Wśród tychże osób pokrzywdzonych znaleźli się m. in.: E. K. – 4.600 zł (czyn z pkt 5 aktu oskarżenia), P. S. – 21.000 zł (czyn z pkt 27 aktu oskarżenia), A. G. – 35.000 zł (czyn z pkt 29 aktu oskarżenia), G. M. – 2.150 zł (czyn z pkt 37 aktu oskarżenia), J. W. – 13.500 zł (czyn z pkt 40 aktu oskarżenia) – pkt VI wyroku Sądu Rejonowego.

Na skutek wniesionych od tego orzeczenia apelacji, Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 6 maja 2014 r., zmienił wyrok Sądu I instancji – także w odniesieniu do A. K. – w ten sposób, że przyjęto, iż czyny opisane w pkt 1-4, 6-8, 10-26, 28, 30-36, 38-39 aktu oskarżenia stanowią ciąg przestępstw z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.

Oskarżona została uznana winną popełnienia szeregu oszustw: opisanych w akcie oskarżenia w pkt 1-4, pkt 6-8, pkt 10-26, pkt 28, pkt 30-36, pkt 38-39, z wyłączeniem tych popełnionych na szkodę E. K. (czyn z pkt 5 aktu oskarżenia), P. S. (czyn z pkt 27 aktu oskarżenia), A. G. (czyn z pkt 29 aktu oskarżenia), G. M. (czyn z pkt 37 aktu oskarżenia), J. W. (czyn z pkt 40 aktu oskarżenia).

Kasację od tego orzeczenia wywiódł obrońca oskarżonej A. K. podnosząc m. in. zarzut dotyczący rażącej obrazę prawa materialnego mającej istotny wpływ na treść wydanego w sprawie wyroku, w części dotyczącej orzeczenia środka karnego, tj. art. 46 § 1 k.k., poprzez: orzeczenie obowiązku naprawienia szkody przez oskarżoną solidarnie z A. T., nie uwzględniając udziału oskarżonej w czynach, co do których w ocenie Sądu A. K. jest winna ich popełnienia i stopnia uczestnictwa w uzyskanych korzyściach majątkowych; nałożenie obowiązku naprawienia szkody na rzecz osób, będących pokrzywdzonymi na skutek przestępstwa, w których sprawstwo A. K. zostało wyłączone, tj. zdarzenia opisane w komparycji wyroku Sądu I instancji pod numerami 5, 27, 29, 37, 40.

Skarżący w konkluzji wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł, m. in. o uwzględnienie kasacji obrońcy oskarżonej w części dotyczącej orzeczenia naprawienia szkody wobec pokrzywdzonych – na skutek przestępstw, w których sprawstwo oskarżonej zostało wyłączone.

Obecny na rozprawie kasacyjnej Prokurator Prokuratury Generalnej wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt 2 utrzymującym pkt 6 wyroku Sądu Rejonowego w części w jakiej Sąd ten nałożył na A. K. obowiązek naprawienia szkody na rzecz wskazanych pokrzywdzonych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja obrońcy skazanej A. K. okazała się zasadna w zakresie w jakim doprowadziła do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym. Z uwagi na oczywistą bezzasadność pozostałych zarzutów kasacyjnych stawianych orzeczeniu Sąd odwoławczego, w oparciu o przepis art. 535 § 3 k.p.k., niniejsze uzasadnienie ograniczy się li tylko stwierdzonego uchybienia.

Analiza akt przedmiotowej sprawy i wydanych w niej orzeczeń dowodzi trafności zarzutu obrońcy o rażącej obrazę, mającej istotny wpływ na treść wyroku Sądu Okręgowego, art. 46 § 1 k.k. Reformatoryjne orzeczenie Sądu II instancji wydane także w odniesieniu do oskarżonej A. K. (pkt b - wyroku), dotyczące czynu wyczerpującego znamiona art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., obejmującego zachowania wskazane w pkt 1-4,

6-8, 10-26, 28, 30-36, 38-39 aktu oskarżenia, popełnionego na rzecz 34 wymienionych tam pokrzywdzonych, uwolniło *de facto* A. K. od odpowiedzialności za zachowania popełnione na szkodę pokrzywdzonych: E. K. (czyn z pkt 5), P.S. (czyn z pkt 27), A. G. (czyn z pkt 29), G. M. (czyn z pkt 37), J. W. (czyn z pkt 40).

Przyjęcie tej treści rozstrzygnięcia wiązało się i nakładało na Sąd odwoławczy bezwzględną konieczność uchylenia w omawianym zakresie wyroku Sądu Rejonowego, którym A. K. została zobowiązana do solidarnego naprawienia szkody, m. in. na rzecz właśnie [...] (pkt VI wyroku).

Ewidentne przeoczenie i niedopełnienie w rozstrzyganym zakresie wywołało istotne uchybienie wskazanemu wyżej przepisowi prawa karnego materialnego, co nie pozostało bez wpływu na treść zaskarżonego wyroku.

Przypomnieć należy, iż podstawowym warunkiem dopuszczalności orzekania obowiązku naprawienia szkody – w oparciu o przepis art. 46 § 1 k.k. – jest wydanie wyroku skazującego, w którym stwierdza się winę oskarżonego. Chodzi tu więc o ostatecznie przypisane sprawcy przestępstwo, z którego wynika szkoda lub które spowodowało wyrządzenie pokrzywdzonemu krzywdy.

Konsekwentnym jest zatem stwierdzenie, że skoro oskarżonej nie przypisano czynów, czy też wyłączono jej odpowiedzialność od popełnienia oszustw na rzecz [...], to tym samym zdezaktualizowało się wcześniej wydane rozstrzygnięcie o odszkodowawczej odpowiedzialności A. K. na rzecz ww. pokrzywdzonych.

W tym stanie rzeczy nieodzowną okazała się decyzja o charakterze kasatoryjnym nakierowana tak na rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w aspekcie orzeczenia wobec tej oskarżonej środka karnego w postaci solidarnego obowiązku naprawienia szkody, jak i wyroku Sądu II instancji w części utrzymującej w mocy owo rozstrzygnięcie.

Mając na uwadze powyższe, rozstrzygnięto jak w sentencji wyroku.